

YUNANCA BİR KAYNAKTAN BALKAN SAVAŞLARI ÖNCESİNDE MAKEDONYA VE TRAKYA

*Engin Berber**

Makedonya ve Trakya ile ilgili kısmının çevriyazısını aşağıda sunduğumuz kaynak *Yunanistan Rehberi / Sisam * Girit * Kıbrıs ve Tüm Makedonya* (Odigos tis Ellados / Samou * Kritis * Kipru ke Apasis tis Makedonias) başlığını taşımaktadır. Girne'deki KKTC Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi'nde veri derlerken varlığından haberdar olduğumuz bu rehber, 1911 yılında Korfu (Kerkira) Adası'ndaki Aspiotis Kardeşler Matbaası'nda (def'a 3) basılmıştır. Kimler tarafından hazırlandığına ilişkin çok fazla ipucu vermeyen kaynağımızın, 1100 sayfayı aşan hacmi ve henüz Yunanistan Krallığı'nın parçası olmayan son derece geniş bir coğrafyayı kapsadığı düşünüldüğünde, içerdiği bilginin kalabalık bir kadroca derlendiği kolayca söylenebilir.

Rehberin ikinci bölümünün altıncı kısmında, Makedonya ve Trakya ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Makedonya'daki Yunan Okulları Eski Müfettişi, Profesör Yorgos Hacikiriakos tarafından hazırlanan söz konusu kısma (28 s.), kaynağımızın genel başlığında yazılı olandan (Tüm Makedonya) farklı olarak: "*Makedonya, Bitişindeki Trakya ile Birlikte*" (Makedonia meta tu Parakimenu Tmimatos tis Thrakis) başlığı atılmıştır. "*Ticaret, Sanayi, Denizcilik, Tarım, Hayvancılık, Topografya, Arkeoloji, Aktüalite, İstatistikî Sanatlar, Madencilik, Ulaşım ve Diğer Konulara İlişkin Eksiksiz Bir Katalog*" ifadesinin alt başlık yapıldığı aynı kısım, nerede olduğu anlaşılmayan bir başka matbaada, Apostolopulos Matbaası'nda basılmıştır.

Öncelikle, söz konusu rehberin Tanzimat dönemini başlatan hatt-ı hümayunun okunduğu yıl (1839) Osmanlı Devleti; aynı dönemin sonlarına doğru ise Yunanistan Krallığı sınırları içinde, "takvim"/"salname" (imerologion) ve "rehber" (odigos) gibi değişik başlıklar altında yayımlan-

* Doç. Dr. Engin Berber, Ege Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü.

maya başlanıp, giderek yaygınlaşan Yunanca takvim/salname ve rehberlerden sadece biri olduğunu söylemek isteriz. 20. yüzyıla gelindiğinde, sayfaları insan yaşamıyla ilgili her tür bilgiyle dolup taşan rehberlerin, diğer birçok kaynak türü gibi, ulusal isteklere ulaşmada etkin birer araç olarak kullanıldığı bilinmektedir.

Rehberimizin seçtiği başlık, bu bağlamda çok anlamlıdır. Sisam, Girit, Kıbrıs ve Makedonya gibi, fiilen ve/veya resmen Osmanlı Devleti'ne ait olan toprakların, "Yunanistan Rehberi" genel başlığını taşıyan bir çalışmanın bölümleri yapılması, nasıl değerlendirilebilir? Bizce kaynağımız, daha kapağında, istikbalde görmeyi arzuladığı büyük Yunanistan'a atıfta bulunmakta ve o yıllarda Yunan milliyetçilerinin dilinden düşürmediği ifadeyle, "*kurtarıl(a)mamış vatanları*" (!) kutsamaktadır. Dikkat edilecek olursa, bu rehberin basıldığı yıl itibariyle, genel başlığa taşınmış idari birimlerden üçü: Sisam, Girit ve Kıbrıs, değişik tarihlerde fiilen Osmanlı Devleti'nden ayrılmış durumda, sonuncusu yani Makedonya ise bir yıl sonra patlak verecek Balkan Savaşları sonucunda kaybedilmek üzereydi.

Rehberimiz acaba, Pandion Üniversitesi'nde (Atina) görevli iktisatçı meslektaşımız Antonios Moissidis'in iddia ettiği gibi, Yunanistan Krallığı uyruklarına, Osmanlı topraklarında meskûn iş sahibi soydaşlarının toplu bir katalogunu sunmak istemiş olabilir mi? Hayır, çünkü rehberimizin en azından Makedonya ve Trakya ile ilgili kısmında, mevcut kataloglara sadece Rumlar (Osmanlı uyruğunda Yunanlı anlamında) değil, aynı zamanda Türk; Ermeni, Yahudi ve ecnebiler de alınmıştır. Ayrıca bu soru ve yaklaşım, Osmanlı topraklarının bir kısmının neden, "Yunanistan Rehberi" genel başlığını taşıyan bir çalışmaya dâhil edildiğini hiçbir şekilde açıklayamayacağı gibi, anlamlı yanıtlar verilmesi mümkün olmayan: "*Böyle bir katalog hazırlamaktan güdülen pratik yarar nedir? Osmanlı ülkesindeki diğer yerleşim merkezlerinde meskûn iş güç-sahibi Rumların katalogu neden yapılmamış?*" gibi, bir dizi karşı soruyu yöneltmemizi kaçınılmaz kılmaktadır. Kaldı ki, yukarıda yazılı uzun altbaşlık ve çevriyazıdan açıkça görüleceği üzere, kaynağımız Osmanlı ülkesindeki bazı yerleşim merkezlerinde meskûn iş erbabını gösteren kataloglar düzenlemekle yetinmemiş, çok daha fazlasını yapmıştır.

Bu genel değerlendirmeden sonra, kaynağımızın Makedonya ve Trakya ile ilgili kısmına (s.122-140) odaklanarak, sunduğu verileri analiz etmek isteriz. Söz konusu kısmı hazırlayan kişinin, bir dönem bölgede resmi görev üstlenmiş bir akademisyen oluşu altını çizmek istediğimiz ilk noktadır. Bu durum ister istemez, Hacikiriakos'un çevriyazıda sayıları verilen Rum öğretmenleri, veri derlemede kullanmış olduğunu akla ge-

tirmektedir ki, başka Yunanca rehberlerin hazırlanmasına yerli Rumların bu bağlamda gönüllü katkıda buldukları, bizce çok iyi bilinen bir konudur. Hacıkiriakos'un akademisyen oluşu, kaynağımızın siyasi dürtülerle hazırlandığı gerçeğinden ötürü, sunulan verilere ihtiyatla bakmamıza engel olamamaktadır. Böyle davranmamızı haklı kılan birkaç örnek vermekle yetineceğiz: Dedeoğaç şehri nüfusunun 2/3'ünü oluşturan Türkler, "Müslümanlar" olarak verilmiştir (s.130). Etnik kimlik yerine, Batı Trakya'da yaşayan Türklerin dini inancı öne çıkararak bu yaklaşım, bugün dahi Türk-Yunan ilişkilerini zehirleyen bir söz dalaşının konusudur. Kaynağımızın, nüfusunun yarısının Türk olduğunu yazdığı İskeçe şehrinde (!), Ortodoksların (Rum, Bulgar) ibadethanelerini manastırlara kadar yazarken, camilerden hiç bahsetmemesini (s.136) ve Gümülcine şehrinde 12.500 olması gereken Türk nüfusu 6.500 gösterilmesini (s.127), Hacıkiriakos'un unutkanlığı ya da basit bir matbaa hatasıyla açıklamak, elbette mümkün değildir.

Hal böyle olunca ister istemez, sunulan verilerin güvenilirliği üzerine daha fazla kafa yormamız gerekmektedir. Özellikle nüfusa ilişkin sayısal veriler üzerinde durmak istiyoruz, çünkü rehberimizin basıldığı tarihte, bu tür verilerin siyasal amaçlara alet edilmesi ne yazık ki, yaygınlık ve hatta yasallık kazanmıştı. O yıllarda arkasında devlet; sendika, parti ve dernek gibi sivil toplum örgütleri; ulusal konulara duyarlı bireylerin bulunabildiği, bir cemaat veya halkın başta "toprak" olmak üzere, ulusal isteklerine hizmet etmek üzere kaleme alınmış ya da aldırılmış çok sayıda çalışmanın (!), elden ele -uluslararası konferanslarda masadan masaya da denebilir- dolaştığı ilgililerin malumudur. Kaleme alanın veya hazırlayanın, karşılığında maddi çıkar sağladığı ve/veya manevi haz aldığı bu tür çalışmalarda mevcut sayısal veriler ya düzmeceydi, ya da çarpıtılmıştı.

Öncelikle rehberimizin, nüfusa ilişkin sayısal verilerinin kaynağı konusunda suskun kaldığını hatırlatmak isteriz ki, bu durum kuşkusuz güvenilirlik olgusunu yeterince zedelemektedir. Kaynağımızla aynı yıl basılmış, dolayısıyla söz konusu verileri karşılaştırabileceğimiz bir başka kaynak da, bilebildiğimiz kadarıyla yoktur. Bu gelişme bizi ister istemez, rehberimizle aşağı yukarı çağdaş olan başka kaynaklar aramaya itmektedir ki, bunların başında Yunanca yazılı akademik çalışmaların bile referans gösterdiği vilayet salnameleri gelmektedir. Kaynağımızın, "Makedonya'nın Bitişindeki Trakya Bölümü" başlığı altında, daha ayrıntılı işlediği: Gümülcine, Dedeoğaç, Sofulu, İnöz ve İskeçe'yi (s.126-140) ele alalım. Bu yerleşim merkezlerinin tamamı, Osmanlı idari bölünüşü içinde Edirne Vilayeti'ne bağlıdır. Gümülcine ve Dedeoğaç sancak, diğerleri bu sancaklara bağlı kazalardır. Kaynağımız, söz konusu sancaklar ve İnöz dışındaki kazaların, sadece şehir merkezinde meskûn, başka bir deyişle

bağlı köylerinde yaşayanlarından arındırılmış nüfusunu vermektedir. Kaynağımız, oldukça kısa ele aldığı, “Makedonya” başlığı altındaki: Tikveş, Tırnova, Florina ve Horpeşte için de (s.122–126) aynı yolu izlemiştir. Oysa Edirne Vilayeti’ne ait salnamelerde (1889, 1894 ve 1906) ve Osmanlı nüfusunun son kez resmen sayıldığı 1905–6 sayımının sonuçlarına bakıldığında, nüfusa ilişkin sayısal verilerin, sancaklar ve vilayet genel toplamının (şehirli+köylü), dinsel/etnik cemaatlere göre bölünerek sunulduğu görülmektedir.

Bir karşılaştırma yapmamızı engelleyen bu durum bizi, 1905–6 nüfus sayımına ilişkin verilerden hareketle anlamlı bazı çıkarımlar yapmaktan alıkoymamaktadır. Gümülcine Sancağı genelinde, Rum nüfus (21.545) Bulgarlardan (28.615) hayli geride (– 7070) ve üçüncü sırada olmasına rağmen, kaynağımızın Gümülcine şehir merkezinde hiç Bulgar göstermemesi pek inandırıcı değildir. Esasen Osmanlı Devleti’nin, 1905 yılında yeni bir sayım yapma kararının ardında yatan siyasal gerekçe, Makedonya ve Trakya’da yaşayan Rum, Bulgar, Sırp ve Ulahlar arasında, milliyetçiliğin körüklediği nüfus istatistikleri savaşına son vermektir. Hal böyle olunca, kaynağımızın Bulgarları, Gümülcine şehrinde ikametle niye mahrum ettiği ve Türk nüfusu neden makasladığı (–6000 kişi) anlaşılır olmaktadır. Kaynağımızın nereden aldığını bildirmediği, tarım ürünlerinin yıllık üretim miktarını gösteren sayısal verileri de, ihtiyatla karşılamak gerektiği düşüncesindeyiz.

Sayısal olmayan verilere gelince, herhalde güvenilirliği en çok sorgulanmaya değer olan, yukarıda adı geçen yerleşim merkezlerinde meskûn iş sahiplerinin, kaynağımızın sunduğu kataloglarda, etnik ve dinsel ayrım gözetilmeden yer bulup bulamadığı konusudur. Kaynağımızın “Kıbrıs” başlıklı bölümüne (s.194–201) konulan kataloğa, Rumlar dışındaki etnik/dinsel cemaatlere mensup iş güç sahiplerinin dâhil edilmeyişi, kuşkusuz yeterince uyarıcı bir işarettir. Son yıllarda, Yunanistan’da neredeyse bir el kitabına -hacim olarak değil- dönüşen, anonim akademik çalışmalardan: “Yunan Ulusunun Tarihi”, kaynağımızın basıldığı yıllarda, Osmanlı Meclis-i Mebusanı’nda milletvekili A. Antoniadis’den edinilen resmi bilgilere (!) dayanarak, Balkan Savaşları öncesinde Edirne Vilayeti’nde *tarıma dayalı sanayinin* % 50’sinin Rumlar, % 40’ının Müslümanlar (Türkler) ve % 10’unun değişik etnik gurup mensuplarının elinde, ithalat, ihracat dâhil *ticarete* ise, aynı sırayla oranların % 70; % 20 ve % 10 olduğunu yazmaktadır.

Ancak, kaynağımızın çevriyazıda mevcut katalogları üzerinden giderek yaptığımız basit bir hesaplama, Türklerin doğruluğu şüpheli yukarıdaki oranların yanına bile yaklaşmadığını ortaya koymaktadır. Örneğin,

kaynağımıza göre nüfusun % 62,5'ini Türklerin oluşturduğu Gümilcine şehrinde bu oran % 9,4; nüfusun % 31,5'ini Türklerin oluşturduğu De-deağaç'ta % 2,8 ve nüfusun % 50'sini oluşturan İskeçe'de % 8,2 (Genel ortalama % 6,8)'dir. Makedonya'da, örneğin nüfusun % 64,5'ini Türklerin oluşturduğu Florina'da aynı oran, ancak % 11,5'e yükselebilmektedir.

Tüm bu anlatılanlar ışığında, 1911 tarihli Yunanistan Rehberi'nin, bu makalenin konusu yaptığımız Makedonya ve Trakya ile ilgili kısmı, Balkanlarda Osmanlı Devleti'ne karşı yapılacak ve artık ayak sesleri duyulan bir savaşın arefesinde, söz konusu coğrafyanın demografik ve ekonomik anlamda, Yunanistan'ın bir parçası olduğunu/olması gerektiğini haykıran bir propaganda metnidir diyoruz. İlgili kısımda, sözü edilen şehirlerin antik ve Bizans geçmişlerine yapılan göndermeler ve ayrıntılarıyla dökümü verilen okul, kreş ve ibadethaneleriyle Makedonya ve Trakya'nın, tarihi ve kültürel anlamda da Yunanistan'ın doğal bir uzantısı olduğu vurgulanmaktadır.

Rehberimizin Makedonya ve Trakya ile ilgili kısmında, bir dizi eksik ve yanlış dikkati çekmektedir. Her şeyden önce Makedonya ve Trakya, ilgili kısımda işlenen dokuz yerleşim biriminden ibaret değildir. Rehberimizin basıldığı tarihte, Makedonya ve Trakya'yı da içine alan Osmanlı Balkanları'nda, yüz civarında kazası ve onlarca sancağı ile toplam yedi vilayet (İstanbul, Edirne, Selanik, Manastır, Kosova, İşkodra, Yanya) ve bir mutasarrıflık (Çatalca) bulunmaktaydı. Bu büyük idari birimlerin, çok küçük bir kısmını oluşturan söz konusu dokuz yerleşim biriminin neden seçildiğine ilişkin kaynağımız, her hangi bir bilgi vermemektedir. Olasılıkla, Kiriakos hakkında veri derlenebilen yerleşmeleri ilgili kısma almıştır. Gerçekte bir sancak olan Taşoz'u kaza merkezi yapmak ve Selanik'e değil de, Drama'ya bağlamak gibi son derece basit hatalar bize, Makedonya ve Trakya ile ilgili kısmın, aceleyle hazırlandığı izlenimi verdi. Bu kısmın, rehberin kapağında yazılı matbaada değil de, başka bir matbaada basılmış olduğu düşünüldüğünde, zamana karşı yarışıldığı ve yetiştirilerek rehberine eklendiğini söylemek mümkündür.

Verileri çarpıtması, karartması, eksik ve yanlışlarına rağmen, rehberimizden Makedonya ve Trakya ile ilgili öğrenilecekler olduğu düşünce-sindeyiz. Adı geçen yerleşim birimlerinde görevli rütbeli memurlar, resmi daire ve kurumlar, dernek, kulüp, tarım ürünleri ve sınaî işletmelerin isimleri, bunların başında gelmektedir. Kataloglar, etnik/dinsel cemaatlerin hangi iş kollarında yoğunlaştığıyla ilgili bir fikir verebilmektedir. Çok genel anlamda çarşıda, sermaye yoğun işlerin ağırlıklı olarak Rumlarda, resmi dairelerle muhatap olunan işlerin (örn. Avukatlık) ağırlıklı olarak

Türkler ve biraz Yahudilerde bulunduğu, tüm etnik/dinsel cemaatlerin hizmet sektöründe az ya da çok varlık gösterdiği söylenebilir.

Son olarak, ağdalı Yunanca'dan (Katherevusa) Türkçe'ye çevirdiğimiz kısımla ilgili, bazı açıklamalar yapmak isteriz. Aşağıdaki çevriyazı hiç şüphesiz, tam olarak aslına tekabül etmemektedir. Sofulu'nun iş erbabını gösteren katalogun bir sayfası (s.134) eksik olduğundan çevrilememiştir. Adı geçen sayfanın kaynağın kendisinde mi bulunmadığı, yoksa bizim mi eksik fotokopi yaptığımızı anımsamıyoruz. Çevriyazıyı, her yaş kuşağından okuyanın kolaylıkla anlaması, bizim için çok önemliydi. Bu nedenle, "müdde-i umumi" yerine "savcı"; "müstantık" yerine "sorgu hâkimi" dedik. Ancak, kullanımdan düşmekle birlikte herkesin kolaylıkla anlayabileceği sözcükleri yenileriyle değiştirmedik, yani "kâtip" yerine "sekreter" demedik. Düzeltmeleri [] içinde, gerekli gördüğümüz açıklamaları () içinde verdik. Türkçe karşılığını bulamadığımız sözcüklerden sonra (?) koyduk. Metni daha anlaşılır kılmaya yönelik bu tasarruflarımızın, anlayışla karşılanacağını umarız.

İKİNCİ BÖLÜM-ALTINCI KISIM

MAKEDONYA

BİTİŞİĞİNDEKİ TRAKYA İLE BİRLİKTE

TİCARET, SANAYİ, DENİZCİLİK, TARIM, HAYVANCILIK, TOPOGRAFYA, ARKEOLOJİ, AKTÜALİTE, İSTATİSTİKİ SANATLAR, MADENCİLİK, ULAŞIM VE DİĞER KONULARA İLİŞKİN EKSİKSİZ BİR KATALOG

Yazan YORGOS HACİKİRİAKOS

Profesör ve Makedonya'daki Yunan okulları eski müfettişi

Apostolopulos Matbaası

TİKVEŞ

Tikveş (Kavadar), Gevgili (Kazası'nın) kuzeyi ve sağ yanında konumlanmış eski bir şehirdir. Doğu demiryolu hattı üzerindeki Krivolak tren istasyonundan iki buçuk saat uzaklıkta, Selanik Vilayeti'nin (merkez sancağına bağlı) Tikveş Kazası'nın merkezi, Selanik'ten trenle 7 saat uzaklıktadır. Sakinleri 7.000: 4500 Türk, 2500 Bulgar ve 100 Yunanlı. Kilise 1 tane Bulgar. Camiler 8 tane. Okullar 3 tane Türk ve 2 tane Bulgar.

Yönetim: Kaymakamlık, İdare Meclisi, Asliye Hukuk Mahkemesi, Belediye.

Bankalar: Osmanlı Devleti'nin Ziraat Bankası'nın şubesi.

Doğal Ürünler: Yulaf, mısır, susam, az miktarda pamuk, bakliyat, çekirdek, pirinç, üzüm Sırbistan'a ihraç edilen yılda 1,5 milyon okka. Ayrıca inşaatlık kereste, işletilebilir ve biraz ihraç edilebilir madenler.

Sanayi: Yılda 800.000 okka (un) üreten su ile çalışan değirmenler.

TIRNOVA

Tirnova ve Megarova, bir sel yatağı üzerinde bulunan ikiz köprüyle birbirinden ayrılmış, bir anlamda toprağı bölünmüş, Manastır'a arabayla bir saat uzaklıktaki banliyölerdir. Siyasi ve askeri açıdan Manastır (Vilayeti'nin aynı isimli sancağının merkez kazasına) bağlıdırlar. Sakinler (Okunamıyor) 3000'i Ortodoks Yunanlı. Kiliseler: Tirnova 1 tane, 3 din adamı; Megarova 1 tane, 3 din adamı; Megarova'da Agiu Yeorgiu, Tirnova'da Panagia Manastırı. Okullar: Altı sınıflı erkek okulu, beş sınıflı kız okulu. Kreş: 3 erkek öğretmen, 2 bayan öğretmen, 150 erkek ve kız öğrenci. Tirnova'nın okulları da aşağı yukarı buna benzer.

Doğal Ürünler: İnşaatlık kereste, sanayi ürünleri, atlet, tozluk, kemer, şayak, gaytan (elbiseleri süslemede kullanılan ipek kuşak).

Fabrikalar: Atlet ve ayakkabı üreten Mihail Samara ve Yeorgiu (okunmuyor).

İplik Fabrikası Petro Delinusi ve ortaklarının yün iplik fabrikası.

Su gücüyle çalışan şayak fabrikaları: Dede Andrea ve Yeorgiu Nikita, Theodoru Nikolau, Madsı Pandeli ve Madsı Kardeşler, Nasoka Kardeşler ve Pikule Stergiu.

FLORİNA

Selanik-Manastır hattı üzerindeki demiryolu istasyonuna da ismini vermiş, Batı Makedonya'da bir yerleşme, söz konusu istasyona araba ile uzaklığı 1 saat 15 dakika, Selanik'e uzaklığı 188 kilometredir ki, 7 saat 10 dakika çekmektedir. Kazanın, çok sayıda araba ve katır yolu bulunmaktadır. Manastır Vilayeti'nde (aynı isimli sancağına bağlı) bir kazanın merkezidir. Posta ve telgraf merkezine sahiptir. Florina kazası 30'u Türk, 40'ı Hıristiyan 70 köye sahiptir. Florina Moglenon kilise bölgesinin merkezi olup, 12'si Florina Kaymakamlığı'na, 11'i Kayalar/Cuma Kaymakamlığı'na (Manastır Vilayeti'ne bağlı), 1'i Vodine Kaymakamlığı'na (Selanik Vilayeti'ne bağlı), 9'u Gevgili Kaymakamlığı'na (Selanik Vilayeti'ne bağlı) ve 16'sı Subosku Kaymakamlığı'na bağlı 49 köyü kapsamaktadır. Saygıdeğer Moglenon Metropoliti "Smaragdos" diye bilinir. Toplam 10.000 olan nüfusun 6.450'si Türk, 3000'i Yunanlı ve 550'si Bulgar'dır. Kiliseler: 1 tane Yunan, 4 din adamı; 1 tane Bulgar, 3 din

adamı. Camiler 7 tane. Manastırlar 2 tane, şehirden bir saat uzaklıkta, biri Kimiseos tis Theotoku (Meryemana'nın Vefatı) ve diğeri Ağios Markos'tur.

Rütbeli Görevliler: Kaymakam Rüstem Fehmi Efendi, Mahkeme üyesi Ventros Resmi Efendi, Tahrirat Kâtibi Hamit Efendi, Hâkim Ebu Bekir Efendi, Hâkimler Gıahar Efendi ve Stavrakı Efendi, Ceza Mahkemesi Reisi Tevfik Efendi, Kâtip Emin Efendi, Savcı Mehmet Esat Efendi, Sorgu Hâkimi Mehmet Tevfik Bey, Mal Müdürü Timur Hilmi Efendi, Veznedar Süleyman Efendi, Belediye Reis Vekili Gehil Hasan Efendi, Polis Müdürü Mahmut Efendi, Posta ve Telgraf Müdür Muavini Mehdi Efendi.

Düyun-ı Umumiye: Müdür Yakup Efendi, Veznedar Necip Efendi.

Tütün Rejisi: Memur İzzet Bey.

Bankalar: Osmanlı Devleti'nin Ziraat Bankası'nın Şubesi, Müdür Ali Rıza Efendi; Anadolu (Bankası'nın) temsilcisi Zissis Yannis.

Yunan Okulları: 8 sınıflı *erkek okulu*, 8 erkek öğretmen ve 233 öğrenci. 4 sınıflı *kız okulu*, 3 bayan öğretmen ve 110 öğrenci. 3 *kreş*, 4 bayan öğretmen ve 230 öğrenci.

Yunan Öğrenci Yurdu: Erkek ve kız öğrenci kabul etmekte, 100 erkek ve 30 kız pansiyoneri vardır.

Bulgar Okulu: 1 tane, erkek ve bayan olmak üzere 8 öğretmen ve erkek-kız 80 öğrencisi vardır.

Türk Okulları: *Yüksek Erkek Okulu* (Rüştiye) ve 280 öğrencisi bulunan 6 ilkokul. *Kız Okulu* 1 tane, 120 öğrencisi var.

Rumen Okulu: 1 tane küçük, 1 erkek öğretmen ve 13 erkek öğrencisi var.

Yunan Dernekleri: "Orfevs" Müzik ve Jimnastik Derneği, Kadınlar Fakir Dostları Kardeşliği.

İttihat ve Terakki Kulübü.

Doğal Ürünler: Tahıl 3.200.000 okka; Tütün 200.000 okka; Fasulye 900.000 okka; Ham Deri Parçaları 100.000 okka; İki adet buharlı değirmenin unu; Peynirler ve fevkalade kaşkaval 60.000 okka.

Pazarlar: Her hafta Çarşamba günü pazar kurulur. Her yıl, mayıs ayının ilk gününe kadar, iki hafta devam eden büyük bir pazar kurulur.

Sanayi: Buharla çalışan iki adet un değirmeni.

FLORİNA'NIN İŞ ERBABI

Çömlekçiler: Aleksı Yorgıs, Aleksı Lambros, Anghela Figio, Asık Hristos, Dughul Tanas, Koriskas Nikolas, Papayoannu Andreas, Skaloka Done, Tasse Pavle, Çolos Grigoris.

Un Satıcıları: Allatini Kardeşler, Lukas Yeorgios, Sapuncis D.K ve Oğulları, Halit Süleyman Hacı, Hacı İbrahim.

Şöförler: Yeorgiu Theodoros, Dimitriu Mihail, Konstantinu Takis, Trayanu Lazaros.

Sarraflar: Kirzata Vasil, Hacı Tipe Vane ve Oğulları.

Hayat Sigortaları: "Amivea" acentesi Naum A., "Consolidated" acentesi Sapuncis K.

Yangın Sigortaları: "North British & Mercantile" bayisi Lukas G., "Law Car and General" acentesi Papakonstantinu N., "National Protector" acentesi Sapuncis K., "Ottomane" acentesi N. Perzias ve Kardeşleri.

Kürkü Dükkanları: Vultos Yanni, Pavlu Hristakis.

Hamderi Tüccarı: Sapunci Kardeşler.

İşlenmiş Deri Tüccarı: Naum Anastasios.

Avukatlar: Veysel Efendi, Raşit Efendi, Haysedin (Hayrettin) Efendi.

Koloni Malları Tüccarı: Asım Galip, Amal Osman, Daniil Kardeşler, Dime M., Dimitriu Kardeşler, Yeorgiu ve Bogioia, Gunaris Lazos, Grosedul Stefanos, Kapaksız Yeorgios, Keramiçis Theodoros, Keramiçis Dimitrios, Manciu Hacı Hristu Kardeşler, Mello Stefo, Perzia Kardeşler, Piperka K., Petre Dim., Papakonstantinu Athan., Samaras Aleks., Sapuncı K.D. ve Oğulları, Terpen G., Tegu Kardeşler, Tegu Athan., Hacı Emin Oğulları.

Tüccar ve Manifatura Tüccarı: Ali Efendi, Vasilis Mihail, Georgis ve Vangelis, Dimitriu Gerg., Lazu İlias, Naum K. ve Oğulları, Naum P., Mandis Daniil, Mançu Kardeşler, Mahmut Hacı Zeynel, Papathanasiu Yannis, Popçis Naki, Perzia Kardeşler, Russos J., Sadedin (Sadettin) Oğulları, Stefanu Anast. ve Oğulları, Siskos N., Tasku Mihail, Tasku Vanços, Tegku A., Tegku Kardeşler, Trayçes Anast., Hacı Yusuf Oğulları, Hacı Naku ve Ortakları, Hacı Emin Oğulları.

İp Tüccarı: Theodoru K., Nastis Koga, Popçi Dim., Tyrpsé Ath.

Kumaş Tüccarı: Grivas Georgios, Yoannu Simos, Filippof Theodoros, Halit Hali(I), Hacı Yusuf Kardeşler.

Lokantalar: "Proodos" Müdür Trayanu Dim.

Pastaneler: Voskos Petros, Karacas Theodoros, Skerci Dimitiros, Hacı Stoyçe A.

Celepler: Dafu Kardeşler, Yoannu Thomas ve Dimitriu K., Sapunci Kardeşler.

Doktorlar: Valasis Menelaos, Askeri Hastanedeki İsmail Efendi, Cerrah Süleyman Efendi, Çuhakis Nikolas, Saffet Efendi, Belediyedeki Hintayt Efendi.

Kahvehaneler: Ahmet Ağa, Drasopulos P., Edbem (Ethem) Usta, Ziosis Yoan., Lakis O., Maizi G., Mahmut Çavuş, Mehmet Pıla, Siarku Kardeşler, Şükrü Efendi, Trayanu Dim., Tek Emin Ağa.

Kiremit ve Tuğla Fabrikaları: Kyrsté Natché Cie, Allatini Kardeşler Ticarethanesi'nin Temsilcisi Lukas Georgios, Papakonstantinu N., Haciniku Lazo ve Dim. D. Çukalas.

Berberler: Vanne Tokto, Ziberas Hristos, Belis Yoannis, Şükrü Efendi, Spiridonos Hristos ile Takis Sp.

Kasaplar: Dafu Athan., Dimitriu Georg., Thoma Vasilios, Yoannu Thomas, Tuçulis Hristos.

Aşçılar: Siaku Kardeşler, Trayanu Dim.

Dikiş Makineleri: Singer Dikiş Makinesi Florina Acentası.

Pamuk İpliği Satıcıları: Dano Dimitri, Drabe K., Panayıotu Hristos, Papakonstantinu Hr., Sise Hristos, Siskos Hr.

Oteller: "İ Thessaloniki" Siarku Kardeşler, "İ Mitropolis" Trayanu Dim.

Kereste Tüccarı: Elmas Ağa, Thomas ve Pavlos Kardeşler, Kâzım ve Tahsin Kardeşler, Mustafa Efendi.

Şaraplar ve Sakız Rakıları: Georgi ve Vangeli Boyacis, Siako H., Eksisulis Line, Skalonka G., Siamkuri Hr.

Alkollü İçki Bayileri: Armentokali Vozini, Armentokali Georg., Boyacı Georgi ve Vangeli Terpsi.

Hanlar: Grivas Dim., Dafu Trayanos G., Dimitriu Kardeşler, Dimitriu Hristos, Piperkas Konst.

Seyahat Acentaları: "Amerikan Line" İlia Athanas. ve Kardeşleri, Valtadoru Stavru ve Ortakları "Kunard Lain", Vane Hacı Tipel ve Oğulları "Traslantik", Zisi ve Sapunci, Lukas Georgios, Pirzias Nik. ve Oğulları, Rolef Stefanos.

Terziler: Krusovitis Mihail, Russu Geor. L.

Buğday Tüccarı: (H)alit Hacı Süleyman, Murat Ze(y)nel, Sadık Ze(y)nel, Sapunci D. K. ve Oğulları, Hacı İbrahim.

Demirciler: Ahmet Usta, Bayram Usta, Mestan Cafer, Risto Stoyçe, Hayrettin, Hasan Sali(h).

Demir ve Metal Eşya: Kirkof Lazo, Mousia Mito Nasto, Naumof Kosti, Nedelku Kardeşler, Nikolof Giorgi, Samara Giorgi, Ksiamkuri Grigori, Stoyçe Milan.

Ayakkabıcılar: Andreu Grigorios, Varadinis Konst., Kotlaris Athan., Netchcou Gh., Stergiu Peros.

Su Değirmenleri: İsmail ve Asım Ağa, Lazos İlias.

Eczaneler: Gusiuh Mih., Dopian Mihail.

Kuyumcu Dükkânları: Hristu Stefios.

Boya ve Vernik Tüccarı: Hristodulu Cima.

Saat Satıcıları ve Tamircileri: Ali Efendi Oğulları, Kalogreas N., Hacı Tase Anastasios, Orologas Theodoros.

HORPEŞTE

Kesriye yakınında, gölün karşı yani doğu tarafında ve araba ile bir saat uzaklıkta olan bir yerleşim merkezidir. Horpeşte (Manastır Vilayeti, Görice Sancağı'nın) Kesriye Kazası'na bağlı bir nahiyedir. Aynı zamanda bir posta ve telgraf merkezidir. Dini bakımdan Kastoria (Kesriye) Metropolit'i'ne bağlıdır. Nüfusu 3500: 1750 Yunanlı, 1200 Türk, 200 Bulgar ve 350 Romen. Kiliseler 2 tane Yunan, 5 din adamı; 1 tane Romen, 4 tane cami. Yunan Okulları: 5 sınıflı erkek okulu, 4 erkek öğretmen ve 320 öğrenci. 4 sınıflı kız okulu, 2 erkek öğretmen ve 98 öğrenci. Bulgar Okulu, iki erkek öğretmen. Romen Okulu, 3 erkek öğretmen. Türk Okulları 2 tane. Ürünler: Buğday, çavdar, arpa, yulaf, mısır, yabancı otlar, tereyağı, peynir, bal, şarap, fevkalade tütün, ipekler, deriler, halı ve seramik eşyalar. Haftalık pazar her Salı.

HORPEŞTE'NİN İŞ ERBABI

Koloni Malları Tüccarı: Argiriouf Dinas, Duma Tr. Kardeşler, Karayorgu Leonidas ve Kardeşleri, Kostarapis Kons., Nakos Mihail ve Oğulları, Misiof Mihail, Çolakis Fotios, Çolakis Hr., Tipadis Grigorios ve Ortakları, Fiskas Kosmas.

Tahıl Tüccarı: Karayorgu Panag., Mustafa Mula.

Deri Tüccarı: Alvanu Sideri Kardeşler.

Kumaş Tüccarı: Argiriu Zisis, Dimitriu Kosmas, Karayeorgos Mihail, Papayiorgiu Argirios.

Doktorlar: Cimas Yoannis, Tipadis Mihail.

Hanlar: Liaku Sterios, Mustafa Bey, Nikolau Athan.

Ayakkabıcılar: Zeliskiotis Dim., Nestramiotis Kosmas, Kseliskiotis Dim., Tikas Argirios.

Eczaneler: Tipadis Hristos.

GÜMÜLCİNE

Trakya'da bir yerleşim ve Edirne Vilayeti'ne bağlı sancak merkezidir. Selanik'le İstanbul'u birleştiren demiryolu hattı üzerinde olup, Dedeağaç'a 2 saat 10 dakika ve Selanik'e 3 saat 50 dakika mesafededir. Gümülcine Sancağı'nın, aynı adı taşıyan merkez kazası dışında İskeçe, Ali [Ahi] Çelebi, Daridere, Sultanyeri ve Eğridere isminde dört [beş] kazası bulunmaktadır. Gümülcine Merkez Kazası'na bağlı 365 köy bulunmaktadır ki, bunların 13'ü tamamen Hıristiyan, 9'u Türklerle karışık ve geri kalanı (343) Türklerin katışıksız oturduğu köylerdir.

Rütbeli Görevliler: Gümülcine Mutasarrıfı Kâzım Bey, Başhâkim Ali Rıza Efendi, Defterdar Hakkı Bey, Özel Kalem Müdürü Ahmet Sırrı Bey, Mahkeme üyesi Kevork Sezai Efendi, Müftü Hacı Mehmet Efendi, Savcı Vekili Ahmet Efendi, Sorgu Hâkimi Şükrü Efendi, Noter Rıza Efendi, Veznedar Abdülvelit Efendi, Savcı Hasan Muhtar Efendi, Tapu Kadastro Memuru Faik Bey, Memur des Contributions Mahmut Efendi, Pasaport Memuru Mustafa Efendi, Osmanlı Ziraat Bankası Memuru Hafız Hakkı Efendi, Orman Müfettişi Şakir Efendi, Mühendis Barborikis L., Memur des Domaines Imperiaux Agop Yaver Efendi, Jandarma Alay Kumandanı Binbaşı Ali Bey, Polis Müdürü Tevfik Efendi, Polis Müfettişi Ali Efendi, Posta ve Telgraf Müdürü Yortan Resi Efendi.

Belli Başlı Belediye Görevlileri: Belediye Reisi Ahmet Bey, Özel Kalem Müdürü Galip Efendi, Veznedar Hüsam Efendi, Belediye Doktoru İsmail Limonto Efendi, Veteriner Naum Efendi, Mimar Markos Efendi, Belediye Çavuşu Ventros Efendi, Belediye Hastanesi.

Düyûn-ı Umumiye: Müdür Mustafa Cemal Efendi, Veznedar Mehmet Hıfzı Efendi, Muhasebeci Cevat Bey.

Tütün Rejisi: Müdür Mustafa Efendi, Veznedar Muhasebeci Yoannidis, Tüketimle ilgili (memur) Yannidis D., Ambar Memuru Plikiadis K.,

Gümülcine merkez kazaya bağlı 8 köy, (Edirne Vilayeti, Dedeağaç Sancağı'nın) aynı isimli merkez kazasına bağlı 2 köy, (Selanik Vila-

yeti'nin) Taşoz ve (Edirne Vilayeti, Dedeağaç Sancağı'nın aynı isimli merkez kazasına bağlı) Semadirek'i kapsayan Maronias dini bölgesi, metropolitin ikamet yeridir.

Dini Önderler: Müslümanların Hocası Müftü Hüseyin Efendi, Ortodoksların Saygıdeğer Maronias Metropoliti Nikolaos, Ermenilerin Saygıdeğer Piskoposu Nerses, Yahudilerin Saygıdeğer Hahamı Venision Avigdor Ravvinos.

Jandarma: Albay Necip Bey, Yarbaylar: Nedim Bey ve Ali Efendi, Yüzbaşılar: Hamdi Bey ve Osman Efendi, Doktorlar: Cerrah Mustafa Efendi, Eczacılar: Osman Efendi ve Tevfik Efendi.

Bankalar: İmparatorluk Osmanlı Bankası. Şube. Müdür Avdal L. Müdür Yardımcısı Polikandritis; Junction Salonique-Con/ple Demir. (yolu). Gümüllüne İstasyon Şefi Vergos K., Ambar Memuru Çiokos.

Kulüpler: Hamidiye, Türk, Kuruluş 1908. Fahri Reisi Aziz Efendi, Kâtip Sıtkı Efendi, Veznedar Panayiotu E.

Yunan Kulübü, Kuruluş 1908. Fahri Reisi S.R. Nikolaos. Reis Zoidis İ., Kâtip Yoannidis K., Veznedar Malliopulos K.

Nüfusu 20.000'dir: 5000 Yunanlı, 2.000 Yahudi, 500 Ermeni ve geri kalanı Türklendir ki, sayıları 6500 (12.500)'dür. Kiliseler 4 din adamı olan 2 tane Yunan, 1 Ermeni ve bir Yahudi sinagogu. Camiler 7 tane. Yunan Okulları: "Çanaklios" İlkokulu: 7 sınıflı, 180 öğrenci ve 4 erkek öğretmen. Müdür Sulis I. Kız Okulu: 6 sınıflı, 80 öğrenci ve 4 bayan öğretmen. Müdire Argiriu Sofia. Kız Okulu'nun Şubesi 20 öğrenci ve 1 bayan öğretmen. Kreş 2 tane, 150 öğrenci ve 2 bayan öğretmen. Ermeni Okulu 1 tane. Müdür Dikran Efendi ve Yahudi 1 tane. Müdür Saporta Leik. Türk Ortaokulu (İdadiye). Müdür Sermet Efendi. Türk Kreşi ve 4 tane ilkokul.

Dernekler: Kadınlar Fakir Dostları Kardeşliği. Yunan Kulübü, Yahudi Kulübü, İttihat ve Terakki Kulübü ve İmaret Han.

Doğal Ürünler: Kozalaklar (ihracat 80.000 Kilo), tütün (ihracat 1.000.000 kilo), tahıl (ihracat 4.000.000 kilo), şarap (ihracat 500.000 kilo), kabak çekirdeği (ihracat 60.000 kilo), badem (ihracat 40.000 kilo), deri (ihracat 30.000 lira). Madenler: Bakır, antimon, amyantlı simli kurşun.

Pazar: Yıllık pazar Paskalya'dan bir önceki Pazar günü kurulur. Alışveriş etmek için gelenlerin sayısı yaklaşık 500.000'dir.

İthalat: Fransa, Almanya, İtalya ve İngiltere'den doğrudan ve İstanbul, Selanik ve İzmir'deki mağazalardan alınmış ticari mallar.

Sanayi: Un değirmenleri.

GÜMÜLCİNE'NİN İŞ ERBABI

Un Tüccarı: Georgiu Andonios, Yannulas Leonidas, Karasu Gitalia, Keku Georgios, Kiriakidis K., Staliu Kardeşler, Çiamis Georgios.

Şoförler: Anastasiu Dim., Arabacis Emm., Dimitriu Georg., Doksatis Sotirios, Emmanuil Dim., Yoannu Kiriakos.

Kömür Tüccarı: Alvanos Kiriakos, Andoniu Dim., Dimitriu Ster.

Kargo Yollayanlar: Karansos S. D., Schenker et Cie.

Sarraflar: Kazez Samuil, Muziopulos D. ve Stergiu İ., Rumanu Si-meon, Çuridis Vasil.

Fırıncılar: Avravanelis Avraam, Yoakim Georg., Kakaidis Pan., Kakaidis Lambros, Lavdanitis Kostas, Mustafa Dobulas, Petru Rafail, Stergiu Yoan, Stergiu Simon, Stergiu Hristos, Çiti Kardeşler.

Hayat Sigortaları: "Amiveas" Misios Arist., "Anatolis" Zoidi Kardeşler, "Société mutuelle Française de Lyon" Andoniadis Them., "Suisse" Andoniadis Them.

Yangın Sigortaları: "Assurances Ottomanes" Zoidis İ. K., "Foncière" Zoidi Kardeşler, "Union" Skuteris Lisandros ve Maledzidis, Salamander Formozis E., La Polar Zoidi Kardeşler, Sovereign Hristidis A.

Buharlı Değirmen Sahipleri: Emlios ve Mihail Z. Staliu'nun halefi Staliu Taf. P. Şubeler: Dede ağaç ve İskeçe'de.

Varilcilik: Andoniu Georg., Uzunoğlu Anast.

Boyacı Dükkânı: Stavru Vasiliu.

Ham ve İşlenmiş Deri: Aziz Efendi, Antika Musion, Koidis D., Murduhe, Benbassat Mair, Telonidu E. Oğulları ve Ortakları.

Avukatlar: Vutiadis D., Sıtkı Mustafa, Troosyan Mıgırdıç, Gaif Efendi.

Zeytin ve Sabun Tüccarı: Zoidi Kardeşler, Karayeorgiu D., Karçunis G., Kaçanapulu Kardeşler, Francoğlu Kardeşler.

Koloni Malları Tüccarı: Kastanias Athan., Namias Yosif ve Oğulları, Osmanlı Şirketi, Pavlidis İ., Telonidu E. Oğulları ve Ortakları, Francoğlu Kardeşler.

Tahıl Tüccarı: Abravanel Avraam, Yiannakinas S., Karabet Efendi, Yannulas Leon., Zakonis Georg., Zoidis İ. K. ve Oğulları, Kazez Kardeşler, Karayannis ve Yannopulos, Kastanopulos K. Kardeşler, Kutavelli Kardeşler, Kuloğlus K., Minas İlias, Molhos Moysis, Pavlidis Yoan., Petru Rafail, Sitis G. Ve Oğulları, Hristidis Dukas ve Ortakları.

Mücevherat Tüccarı: Zoidi G. Kardeşler.

Konfeksiyon Tüccarı: Zoidi G. Kardeşler.

Nalburlar: Zoioglu D. Th. ve Oğulları.

Moda Giysiler Tüccarı: Zoidi Kardeşler, Mollo N. Kardeşler, Margaritopulos St., Formozis Alkiviadis, Chidi S.

İp Tüccarı: Velliskas D., Pavlidis Z.

Kumaş Tüccarı: Astridis Em., Yoannu Em., Kanetti Yeorgiu ve Ortakları, Kazes Kardeşler, Kiriaku Konst., Lambru Parisis, Molhu Kardeşler, Moshu Kardeşler, Bakkal Yeorgi Vas., Penhaz Yiako, Sevu Petros, Simoğlu Zisis, Hristodulidu Apost., Hristofidis L.

Simsarlar: Eleftheriadis H. Yoan., Evnuhidis Evstr., Kazes Samuil, Karayeorgiu Dim., Kaçianopulu Kardeşler, Molo M., Molho H. ve Kardeşleri, Moshidis M., Rafail Leonidas, Sarrafoğlu Kardeşler ve Yoannidis, Skuteris Yoan.

Episagmatopiia (?): İbrahim Ağa, Mehmet Ağa, Selim Ağa, Hüsnü Ağa.

Fabrikatörler: Ditsios Nikolaos, Staliu Zafirios, Stogios Savvas.

Lokantalar: Athanasiadis Yoannis, Yeorgiu Sotirios, Skuteris Dim.

Pastaneler: Zisis Leondaris, İlia Zisis, Papakonstantinu Mihail.

Doktorlar: Armam S., Aydis Konst., Yeorgiadis Yeorgios, Dayços Ahil, Karabet Efendi, Maçopulos G., Hristidis Aleks.

Tütün Tüccarı: Yannula Evth., Zoidis K. Yo. ve Oğulları, Karasso İ. D., Kuloğlu Kir., Maliapulos K., İkonomu Kardeşler, Petru Rafail, Saraçoğlu Kardeşler ve Yoannidi.

Arabacılar: Duka Sterios, Ksanthopulos Angelis.

Kurukahveciler: Athanasiadis Yoan., Athanasiu Yeor., Eleftheriu Arsenios, Kivork Pasias, Manyas Yoan., Uzunoğlu Kardeşler, Skodras Vasil, Skodras Petros, Nikolas Hacı, Honidu Kardeşler.

Kiremitçiler: Yeorgiu Andonios, Keramaris Hrist.

Koza Tüccarı: Zoidis K. İ. ve Oğulları, Margaritopulos K., Sitis G. ve Oğulları.

Berberler: Kuyumcis Haril., Manias Yo., Sevidoğlu Konst., Simonian Armenakis, Simonian Hayk, Skodras Vasil.

Kasaplar: Yeorgiu Arsenios, Edreklis İlias, Kara Ali, Kirmezi Bekier, Mehmet Ali, Musa Oğlu Mustafa, Uzun Ali, Sevu Yeorg., Horozis Konst.

Limonata Gazoz Fabrikaları: Alboker Premiado, Tabakan Kal.

Aşçılar: Yeorgiu Anast., Yeorgiu Sotirios, Keke Mehmet, Mehmet Mehmetali Oğlu, Paçacis Mihail, Paçacis Politis, Hasan Ağa, Hüseyin Ağa.

İpek Böceği Yetiştiriciler: Misiu Kardeşler ve Yoannidis, Sarrafoğlu Kardeşler ve Yoannidis, Formozis A.

Mühendisler: Barborikis Ludovikos Efendi.

Dikiş Makineleri: Singer Dikiş Makineleri Acentesi.

Oteller: Athanasiu İ. "Rodopi", Skuteri Dim. "Siaka"

Kereste Tüccarı: Lalas Meñelaos, Halim Ağa, Hacı Ahmet.

Bıçkı/Marangoz Dükkânları: Yoannu Garufalos, Kaçianopulos Gr., Konstantinu Yoan.

Diş Hekimleri: Seytanidis Dim.

Şarap Üreticileri: Depropulu D. Kardeşler.

Şaraplar ve Sakız Rakıları: Assimidis P., Vagiotas Hristos, Kostas ve Eleftheriu, Petropulos ve Oğulları, Rafail Mihail, Hacı Daftios G., Hristaki Kardeşler, Vagcidis A.

Alkollü İçki Bayileri: Dafçiu K., Duropulu Kardeşler, Kirku K., Bozacioğlu Kardeşler, Bugistas Hr., Rafail Kardeşler, Hristu Kardeşler.

Hanlar: Dimitriu Nik., Karakicas Simos, Mustafa Efendi, Busios Athan., Brozis Hr., Postaci, Siaka Eski Han, Hakkı Efendi.

Bakkallar: Volhos Mihail, Vugiotas Hr., Dukas K., Eskenazis İ., Evthimiu Yoannis, Zisiadu Kardeşler, Zografu Petros, Zoiolu Theoharis, Kastanio Athan., Mahmias İ. ve Oğulları, Maliopulos K., Ksanthopulos-Duka, Panayiotu Elefth., Pavlidis İ., Shinas Yeorg., Telonidis E. Oğulları ve Ortakları.

Komisyoncular: Zinuhidis Eystratios, Kaçanapulu K. Kardeşler, Karayorgiu D., Karayannis ve Yannopulos.

Terziler: Cassavi İ., Dankasian Tatavor, Kasavi Yiako, Romano Bohor, Takurian Ovanes, Filippidis Ath.

Yerli Kumaşlar Terzileri: Kabaçis Hristos, Karas Konst., Ladenis Sarandis, Stergiu Kardeşler.

Ayakkabıcılar: Athanasiu Fotis, Ali Mehmet Oğlu, İsmail Ağa, Kantarcı Zaharias, Politis Arist., Cinci Kardeşler, Hasan Ağa.

Nalburlar: E. Telonidu Oğulları ve Ortakları, Zisiadi Kardeşler, Zografu Petros, Zoioglu L. Th. ve Oğulları, Kastanias Ath., Karasu Yia-ko, Nahmias Yosif ve Oğulları.

Demirciler: Makrinos Kiriakos, Hristodulu G.

Susam Yağı Değirmenleri: Bazvas H., Papazoğlu Kiriaku, Pavlidis İ., Stoyiannidu Anton., Margaritis Th.

Pekmez: Hacı Nestor.

Kartpostallar: Molho P. Nahamias N.

Bankalar: Osmanlı Bankası.

Bankacılar: Eleftheriadis H. Yoannis, Zoidis K. İ. ve Oğulları, Kara-yiannis ve Yiannopulos, Karassos İ. D., Pavlidis İ., Sitis G. ve Oğulları, Stergiu Yo. ve Muziopulos D., Hristidis A., Hacı Agop, Çuridis V.

Su Değirmeni Sahipleri: Maleçidis K., Çamis Yeorg.

Ayakkabı İmalatçıları: Athanasiu Kardeşler, Ali Ağa, Antoniu Ge-orgis, Ahmet Ağa, Dukidis Dukas, Kebabçis Yo., Keramanis A., Kuyum-cuoğlus Yo., Markozis Ath., Mehmet Salih, Mihailidis G., Nikolau Irak-lis, Pulias Kleanthis, Hristodulu Athan., Hristodulu Pan., Psomogeros Dim.

Eczaneler: Danelian Karabet, Nahmias Moiz, Pandelidis Evstr. "Eto-ile", Hacan Agop Belediyenin.

Bakırcı: Bakircis Angelos.

Saat Satıcıları ve Tamircileri: Athanasiu Polidoros, Andoniu İlias, Mehmet Efendi, Mustafa Efendi.

DEDEAĞAÇ

Trakya'da deniz kıyısında bir yerleşim, Edirne Vilayeti'ne bağlı bir sancağın merkezidir. Dedeagaç Sancağı'na (aynı isimli merkez kaza dışında) İnöz ve Sofulu kazaları bağlıdır. Sancağa bağlı 42 köy vardır ki, bunların 14'ü Hristiyan, 28'i Müslüman köyüdür. Selanik ile İstanbul'u birleştiren demiryolu hattının (Jonction Salonique-Con/ple) tam ortasında bir tren istasyonu, demiryoluyla Selanik ve İstanbul'a 12 saat uzaklıktadır. Denizden Kavala'ya uzaklığı 8 saattir. İnöz Metropolitliği'nin merkezidir. Metropolit Yovakim Yeorgiadu'dur.

Yönetim: İnöz kilise bölgesine Dedeagaç Sancağı'nın 2 köyü, (Gelbolu Sancağı'na bağlı) Keşan Kazası'nın 4, İnöz ve Sofulu kazalarının 11 köyü bağlıdır. Dedeagaç Sancağı'nın köylerinden Mekri ve Sema-direk, dini bakımdan Maronia Metropolitliği'ne bağlıdır.

Dedeğaç'ın Nüfusu: 2.310 Yunanlı, 369 Bulgar, 1542 Müslüman, 325 Ermeni, 230 Yahudi ve 110 Katolik.

Kiliseler: Yunan 1 tane, 3 din adamı. Bulgar 1 tane, Ermeni 1 tane, 1 tane Yahudi Sinagogu ve 1 tane Katolik kilisesi. Cami 2 tane.

Okullar-Dernekler-Kulüpler

Yunan Okulları. 7 sınıflı *erkek ilkokulu*, 130 öğrenci, 5 erkek öğretmen. 6 sınıflı *kreşli kız okulu*, 6 bayan öğretmen, 133 öğrenci ve 130 kreş çocuğu.

Türk Okulu: 200 erkek öğrenci, 4 erkek ögr.

Bulgar Okulu: 46 erkek öğrenci, 2 erkek ögr.

Ermeni Okulu: 50 erkek öğrenci, 2 erkek ögr.

Yahudi Okulu: 30 erkek öğrenci, 1 erkek ögr.

Katolik rahipler: 25 erkek öğrenci.

Dernekler: Musiki Sevenler Yunan Derneği ve Kulübü, Osmanlı İttihat ve Terakki Kulübü.

Doğal Ürünler. Tahıl, meşe palamudu.

Dedeğaç, transit taşımacılık ticaret merkezidir.

Rütbeli Görevliler: Mutasarrıf Agop Karabetian Efendi, Garnizon Kumandanı Ali Rıza Paşa, Vergi Kalemi Müdürü Themistoklis Efendi, Jandarma Tabur Kumandanı İbrahim İzzet Bey, Polis Müdürü Ali Rıza Efendi, Liman Reisi Hasan Basri Bey, Rüsumat (Gümrük) Müdürü (İsim yazılmamış), Muhasebe Kalemi Müdürü İsmail Hakkı Efendi, Belediye Reisi Mahmut Şevket Bey, Mühendis Acemian İ., Belediye Tabibi Sabri Bey, Veteriner Tahsin Efendi, Vergi Müfettişi Badettis G., Sıhhiye Müdürü Hacı Mustafa Efendi, Sıhhiye Müdürlüğü Hekimi Kaludis, Posta ve Telgraf Müdürü Hadi Efendi.

Düyun-ı Umumiye: Müdür İbrahim Hakkı.

Tütün Rejisi: Müdür Arsan Bey.

Yabancı Postaneler: Avusturya Postanesi, Müdür Berguglian E., Fransız Postanesi, Müdür Badettis E.

Hastaneler: Askeri Hastane, Belediye Hastanesi.

Bankalar: Osmanlı İmparatorluk Bankası Şubesi, Müdür Orr, Müdür Muavini Holstain B., Selanik Bankası Acentası, Deutche Orient Banque Agent.

Doğu Demiryolu: Godsand Hareket Mühendisi, Adikian E. İstasyon Şefi, Salimas İ. B. Selanik-İstanbul demiryolu hattında taşınan mallarla

İlgili, Gattegno İ. İstasyon Şefi, Kaldrimidis Th. Mühendis, Nikolaidis A. Makine Mühendisi, Rafail Müfettiş.

İş Takipçileri, Bankerler ve Sigortacılar: Alliance de Berlin, Missiris İ. ve Oğulları, Alliance de Gênes, Kordellis K., Allgemeine Versich. Gessell für Fluss Lana & Transport, Missiris İ. ve Oğulları, Agripinna Hamburis A., Sigortalar, G. Tergestis Verkulian E., Basler transport Versich, Rohde W., Baloise Hamburis H., Bayerischer Loyd Rohde W., Comité des Asur de Gênes, Missiris İ. ve Oğulları, Continentale Hamburi A., Germaniki Loyd Rohde W., El Dia tis Karthagenis Hamburis A., Heilbronner Versich. Gesell, Missiris İ. & Oğulları, Italia de Gênes, Missiris İ. ve Oğulları, Kolner Lloyd, Hamburis A., Liguria, Missiris İ. ve Oğulları, Loyd İngiliz, Missiris İ. ve Oğulları, Loyd Berlin Uluslar arası, Veickamb, London Assurance, Anastasiadis P., Mannheim Hamburis A., Nationale Suisse, Missiris İ. ve Oğulları, Niederrheinischer Guter-Assukuranz Gesell et Oberrheinische Versich Gesell, Rohde W., Patrie (La) et Cons. Hristos Yoan., Kaneços ve Oğulları, Providenzia de Vienne, Rohde W., Rimione Adriatica, Verkulian E., Rhenania de Cologne, Missiris A. ve Oğulları, Silesienne (La) Hamburis A., Syndicat des Asur. Marit de Marseille Missiris İ. ve Oğulları, The Marine İnsur. Of London, Hamburis A., Universo di Milano, Missiris İ. ve Oğulları, Wurtembourgeoise, Missiris İ. ve Oğulları.

Konşolosluklar: İngiltere Muavin Konsolosu Godefroi Badetti, Avusturya-Macaristan Muavin Konsolosu E. Bezuglian, Almanya Muavin Konsolosu W. Rohde, Fransa Temsilcisi Yoan. Takellas, Yunanistan Temsilcisi N. Çirepis, İtalyan Temsilcisi Evariste Tacchella, İran Muavin Konsolosu Ant. Hamburis, Rusya Muavin Konsolosu A. Kritis.

DEDEAĞAÇ'IN İŞ ERBABI

Un Tüccarı: Allatini Kardeşler, Kudavelis ve Athanasiu, Gümül-cine'de Zaf. P. Staliu'nun sahibi olduğu buhar değirmeninin temsilcileri, Kordelis K., Sarafopulos L., Papastavru ve Oğulları, Protopapa G.D. ve Ortakları.

Gazoz Fabrikaları: Karkacidis H., Toltukof E. P., Feslian G.

Şoförler: Vulgarelis Dim., İbrahimoglu Yusuf, Ömer Ağa, Rasim Ağa.

Kömür Tüccarı: Antoniu Dimitrios, Dzabazian O., Rıza Efendi.

İthalat-İhracat Yapanlar: Gudas Ve Andreadis, Drakos Aleksandros, Evnuhidis E., Kordelis K. Macaristan İmparatorluğu Ticaret Odası'nın Temsilcisi, Kutavelis ve Athanasiu, Kaneços İ. H. ve Oğullarının

dükkânı (Kurulus 1860; Şube İnöz'de), Sarafopulos A. H., Takilellas A. E. Ve Oğulları, Fimerelli Kardeşler, Frangopulos Antonios.

Kargo Yollayanlar: Rohde Wilhelm'in dükkânı, Schenker et Cie.

Fırıncılar: İlia Athanasios, Karalis Yoannis, Manasidis Apostolos, Pantahios Yeorgios, Çankaradiotis Panagis, Hacıyannakudis Aristeidis.

Sarraflar: Pandremenos A., Sissakian M.

Hayat Sigortaları: "Amivea" acentesi H. Kaneços ve Oğulları, "Anatoli" acentesi Antonios Gudas.

Deniz Sigortaları: "Deutscher Lloyd de Berlin" acentesi W. Rohde, "La Patrie" acentesi H. Kaneços ve Oğulları, "Lloyd Anglais" acentesi G. Badetti, "Mannheim" acentesi A. Hamburis.

Yangın Sigortaları: "Aachen&Munchen" acentesi K. Kordelis, "Commercial Union" acentesi K. Kordelis, "London&Lancashire" acentesi H. Kaneços ve Oğulları, "Northern" acentesi W. Rohde, "Société générale d'assurances Ottomanes" acentesi P. Anastasiadis.

Buharlı Değirmenler: Protopapas D. G. ve Ortakları.

Meşe Palamudu İhracatçıları: Gudas Athan. Anton, Delimihalis Kardeşler, Emmanuil D., Yoannidis Konst., Yoannu Kardeşler, Lafçieff A., Leondaridis A., Leondaridis İ., Marinof Athan, Stamatoff Miços A.

Kitapçılar-Ciltçiler-Kırtasiyeciler: Vogias Gavriil, Vagianopulos Stavros, Karamihaloğlu Grigorios, Pandremenos A.

Sütçüler: Sütçü Dimitrios, Sütçü Yoannis, Laskaridis Evangelos, Sisanian M., Sissanikan Varsak, Stoyku Mihail, Taldıveren Yeorgios ve Oğulları.

Tahıl Tüccarı: Antoniadis İ., Dardas ve Karakostas, Delimihalis G. E., Yoannu Kardeşler, Kominidis ve Papaladas, Kordelis K., Lmbusiadis H. ve Oğulları, Leondaridis P., Mancuranis E., Brikas ve Mancidis, Sitis G. ve Oğulları.

Tahıl Simsarları: Kolaklis ve Mamatas, Komnimidis S. Ve Ortakları, Lambusiadis H.

Ham Deri Tüccarı: Alattini Kardeşler, Dardas ve Karakuços, Yoannidis Konst., Koidis D., Leondaridis P.

Avukatlar: Cemal Efendi, Karakeşişyan Avedis, Kokkinos Epamein, Reşat Efendi.

Gümrük Komisyoncuları: Vernardakis Sokratis, Gudas Athan. Antonios, Kaçulis Stavros, Margaritidis ve Kritu, Strogilis Vasilios, Strogilis Yeorgios, Frangopulos Ant.

Zeytin ve Sabun Tüccarı: Andreu Thevdosios, Kutavelis ve Athanasios, Papucakis H., Sitaras ve Oğulları.

Koloni Malları Tüccarı: Leondaridis Naralambos, Molas G. İ., Ovardia N., Papuçanis L. Har., Pulimenu Kardeşler, Sitaras E. Evstr.

Kaşmir ve Konfeksiyon Tüccarı: Antipas Pan., Yiovalakis Lambros, Evmorfopulos Yeor., Hatem Avraam.

Deniz Malzemesi Tüccarı: Yatru Yoannis, Papagian Onik., Papazoğlu Dorotheos, Provatas Vasilios.

Kumaş Tüccarı: Antipas Panagis, Antoniu ve Oğulları, Apostolu Andreas, Vagienaras Yoannis, Vasiliu Pashalis ve Ap. Kalakos, Navorah Avraam, Navorah Kemal, Nisim Bahar Yıuda, Stamof Miçios, Turçapilmezoglu Nik.

Simsarlar: Komninidis Sot. Ve Papaladas, Kolaklis V., Lambusiadis Haral. Ve Oğulları, Mamaças Perikl., Mancuranis S.

Ticaret Gemisi Kaptanları: Vagianaras Hristodulos, Kotinis Nikolaos, Petrunis Antonios, Pomakis Yeorgios, Pomakis Pallis, Hamit Kaptan.

Vekâlet Sahipleri: Gudas Athan. Antonios, Dardas Anast., Margaritidis ve Kritu, Margaritu D. Aristotelis, Strogilis Vasilios.

Lokantalar: Gonu Sotirios, Yatru Yeorgios, Kanellopulu Dim., Barba Yianni, Papazian Artin.

Pastaneler: Karatilopulu Kardeşler, Klearhu Athan.

Bira Depoları: "Bomonti" Dukas ve Leondaridis, "Olimpos" Kuluris K.

Elektirik: İmport-Agentur Orient.

Doktorlar: Amiras G., Kaludis K., Kritis A., Lefakis P., Mastrafis T., Papadopulos G., Savris M., Sakellarios S., Stamatiadis T., Triandafillidis P.

Ceviz Ağacı Kerestesi İhracatı: Brikas ve Mañinis.

Tütünler ve Yapraklar: Antoniadis S.

Kahvehaneler: Avanikiotis Athan., Verengoz Vicencoz, Vergidu Kardeşler, Vergidu Konst., Dekranis Konst., Dimitriu Athan., Karamanlik Antonios, Keramari Dimitr., Konstantinidis Aleks., Konu Eleftherios, Pshaligis K. ve Ortakları, Politu Kiriakos, Hacı Theodoru Yoannis.

Soğuk Demir Tüccarı: Antipas P., Apostolu Th., Sissakian V.

Parklar: Hürriyet Bahçesi.

Berberler: Yeorgios ve Nikolaos, Dimitriu Stavros, Evmorfopulos Yeorgios, İngilizis Hristos, Karamihaloğlu Grigorios.

Kasaplar: Andrianupolitis Vasil., Ahmet Ağa, Theodoru Yiankos, Theodoru Dimitrios, Kapiotis Yeorg., Panayiotu Yoan.

Tenekeçiler: Vasiliu Panag., Karapetan Toros, Nikolau Yoannis.

Aşçılar: Athanasiu Mihail., Stamof Kiros, Taldiveren Theodoros ve Oğulları.

Ziraat Teknisyenleri: Kaneços İ. H. ve Oğulları, Acente ve tarım aletleri, makineleri deposu.

Dikiş Makineleri: Singer Dikiş Makineleri acentesi Griçnor.

Oteller: Yeorgiadis Ahillevs "İ Rumeli", Yatru Yeorgios, Kanelopulos Dim., Kapiotis Mih. "Adrianupolis", Konu Sotirios ve Kardeşleri "İ Evropi", Kuçopulos İ. "İ Evropi", Barba Yiannis "Grand Hotel", Pavlidu Kardeşler, Hacı Margaritis "K/polis"

Kereste Tüccarı: Yoannu Vaticis, Lefakis D., Papathanasiu A. Ve Oğulları, Sagvalis Antonios.

Marangozlar: İnfandis Yeor., Koçulas Theodosios, Marangopulos Stergios, Markopulos Stelios, Filukis Angelos.

Diş Hekimleri: Kalpuridis İ.

Alkollü İçki Bayileri: Vakondis Hristos, Yoannu Petros.

Şaraphaneler ve Alkol Fabrikaları: Draku Aleksandros, Zografu A. ve Triandafillu, İlia Hristos, Malamatinas Hristos, Milliion Kardeşler, Brikelis Haral, Paplomatas Theodoros.

Hanlar: Mirku Sotirios, Rasim Ağa.

Bakkallar: Aleksiu Theodoros, Arhimandritu Kardeşler, Yerasimu Kardeşler, Derventli Athan., Derventlis Petkos, Dimitriu Emm., Dukas ve Leondaridis, Dukidis Panag., Doropulos Haral., Zisis Nestor, Kuluris Konst., Konu Yeorgios, Molas G. Yoannis, Brikelis Vasilios, Papuçanis A. Har., Protopapas Thomas, Pulimenu Kardeşler, Sitaras A. Evstr., Stamof A. Mirçios, Frangopulos Komninos.

Bisikletler: İmport-Agentur "Orient", Mancuranis E.

Buharlı Gemi Şirketleri Acenteleri: "Amerikan Akdeniz", Hamburi Antonios, Adoli Deppe, V. A. Misuris ve Oğulları, Avusturya Loyd, E. Bergulian, Alman Buhar., W. Rohde., Destuni-Yiannulatu, D. Protopapas ve Ortakları, Mesajeri, G. Badetti, Pantaleondos, Yoan Fimerelis, Fraysine, A. E. Takila ve Oğulları, Florio İtalyan, E. Badetti, Fokaikis acentesi Ppollas İ., Maritime acentesi Reppen Theod.

Terziler: Gaytanidis Yeorg., Yiovalakis Lambros, Reir M., Çomhpanelis K., Hatem Avraam.

Nalburlar: Danelian O., Yiatru İ. A., Ohannes Danilian, Papagian Tonik., Culiane Karabet.

Demirciler: Theodoru Athan., Karabetian Kistor., Pahis Nikolaos., Psaltu Dim.

Buğday Tüccarı: Emmanuil D., Zoidis K. G. ve Oğulları, Kondavelis ve Athanasiu, Kordillis K., Papastavru Nik., Sitis G. ve Oğulları, Fimereli Kardeşler.

Bankalar: Banque de Salonique, Deutche Orient Bank, Osmanlı Bankası.

Bankacılar: Altinalmazis Em., Yiako Bolul., Zoidis İ. K. ve Oğulları, Pashalis V.

Matbaalar ve Taş basma Atölyeleri: Sissakian Varsak..

Peynir İhracatçıları: Yoannu Kardeşler, Şube ve İnöz'de, Papuçanis H. A., Sitaras Evstr.

Ayakkabıcılar: Evangelidis Evang., Karasikopulos Anast., Liru Nikol., Nazarian Karabet., Papadopulos Nik., Serafimidis Konst., Furuncian Kivori.

Eczaneler: Andronikos Panag., Kolozof Dimitr., Konstantinidis K., Mastrafis G. Hr., Papadopulos Petros.

Kuyumcu Dükkânları: Zarkopulos D. M.

Saatçi Dükkânları: İncerlian Aleksanis, Ovanezian Daniil., Papanstantinu Yoan.

SOFULU

Edirne-Dedeâğaç demiryolu hattı üzerinde, Dedeâğaç Sancağı'nın kazası olup, Meriç Nehri'nden birkaç dakika uzaklıktadır. Nüfus 12.000, sakini her şeyden çok, tütün ve üzüm yetiştirmekle meşgul olur. Cumartesi günleri kurulan pazarı, civardaki 80'e yakın köyün insanlarıyla dolup taşar. Yılda bir defa: 9 Mayıs'ta ticari panayır kurulur 3 gün devam eder. Kiliseler. 2 tane Yunan, 1 tane cami. Okullar: 3 tane Yunan Okulu, bunlardan biri kreşir, 1 tane Türk Okulu.

İthalat: Kahve, alkollü içkiler, sabun, tuz, limon, pamuklular, portakal, indigo, mum, kibrit, petrol, işlenmiş deri, ipek böceği, manifatura, şeker, demir, pirinç, boş çuval, çivi, dikiş iğneleri, ip, sicim, sigara kâğıtları ve diğerleri.

İhracat: Yılda 600.000 kilo ipek böceği kozası, 1.000.000 okka şarap, 500.000 kilo tütün, hububat tohumu, soğan, peynir, et, keçi kılı, yün, pamuk, yumurta, susam yağı, ham deri, ipek, karpuz, kavun ve diğerleri.

Rütbeli Görevliler: Kaymakam Amem Nejat Bey, Ziraat Bankası memuru Müftü Efendi, Polis Şakir Efendi, Jandarma Bölük Kumandanı Osman Bey, Sorgu Hâkimi Nazım Efendi, Hâkim Mehmet Emin Efendi, Noter Nuri Efendi, Ceza Mahkemesi Hâkimi Süleyman Efendi, Belediye Reisi P. Manavis, Posta ve Telgraf Müdürü Kemal Efendi, Düyun-ı Umumiye Müdürü Mehmet Hilmi Efendi, Tütün Rejisi Memuru Efremidis D., İstasyon Şefi Papas Mlt.

SOFULU'NUN İŞ ERBABI

Un Satıcıları: Glistras D., Gricis Hacı Anastasios, Kukolis İ. ve Oğulları, Papadopulos A., Papadopulos E. Ve Oğulları, Çuluvi Kardeşler.

Koloni Malları Tüccarı: Kalpakas İ., Kukolis İ. ve Oğulları, Mutlias S., Çakiroğlu E. ve Oğulları, Haramvaras P.

Kargo Bürosu: Lelas Hristos.

Sarraflar: Antatto V., Mehulan D., Danon E., Papadopulos Tr.

Fırıncılar: Zoykoğlu K., Papahristos K., Sederis P., Sederis S., Tahoğlu A., Hacıyiannoğlu A.

Mimarlar: Antonoğlu A., Antonoğlu K., Arnavutoğlu K., Mandikas D., Mermigas D., Muçoğlu M.

Sigorta Şirketleri: "Amivea" acentesi Brikas G. A., "Osmanlı" temsilcisi Efremidis, "Union de Paris" temsilcisi Mehulan (Bohor), "Union of London" temsilcisi kukliis İ ve Oğulları.

Buhar Değirmenleri: Arabacis Hr., Varcebetian Ar., [s.134 eksiktir]

Demirciler: Karsemian O., Prepoglu İl., Torozian G.

Susam Yağları: Adamidis İ., Gordi Kardeşler, Kisse Bakal P., Kukolis İ. ve Oğulları, Mutlia Kardeşler, Harambaras P.

Bankacılar: Kukolis P., Çakiris ve Oğlu.

Peynir Tüccarı: Mehmet Efendi, Mehulan B., Mustafa S., Danon.

Boyalı Cam Tüccarı: Kukolis İ. ve Oğulları, Harambaras P.

Ayakkabıcılar: Gricis P., Kavuras A., Kuçulas İ., Papaçilekas D., Papaçilekas K.

Yumurta Tüccarı: Danon İ.

İNÖZ

Dedeğaç Sancağı'nın kazasıdır. Bizans şehridir. Nüfusu 2960'dır. Hane sayısı 500'dür. Kazaya bağlı 18 köy vardır ki, bunların 11'i Türk ve nüfuslarının toplamı 2720; 7'si Yunan ve nüfuslarının toplamı 2105'tir. Edirne'nin eski gölü, Dedeğaç demiryolu hattının inşasıyla birlikte önemini yitirmiştir.

Rütbeli Görevliler: Kaymakam Kleon Efendi Karaçanis, Belediye Reisi Vekili Ragıp Ağa, Vergi Müfettişi Yoan. Missir., Sıhhiye Memuru Yosif Bosis.

Tütün Rejisi: Memur Bedget Efendi.

Konsolosluklar: Fransa, Yoan. Takellas, konsolosluk acentesi, İtalya, A. E. Takellas.

İhracat: Hububat tohumu, Zeytinyağı-Prina, Un ve diğerleri.

İNÖZ'ÜN İŞ ERBABI

Çömlekçiler: Kamenos P., Karpuzelis D. ve Kuzumuceli Kardeşler, Kopanos Dim. ve Manias A.

Buhar Değirmenleri: Pahis N. (Üç taşla).

Ziraat Teknisyenleri: Kaneços Hr. Ve Oğulları.

Bakkal Dükkânları: Aroğlu Kardeşler ve Yoannu Kardeşler, Emmanuil D. ve M., Pappathanasiu Andr. ve Petinos G., Rakalos Anast., Hacı Yiannakudis P. ve Theodoros.

Tüccar: Emmanuil D. ve M., Mirtha Them. ve Niotis Angelos, Primidis S. ve Poarianos Mihail, Rakalos Anast.

Manifatura Tüccarı: Emmanuil D. ve G. ve Evstrathiu Oğulları, Haburis Mihail ve Rakalos A., Hacı-Yiannukudis P. ve Th., Hacı-Dok-saris Konst.

Komisyoncular: Kaneços Hr. Ve Oğulları, Şubesi Dedeğaç'ta.

Eczaneler: Dolmas G. (Belediyenin), Kakuris S.

İSKEÇE

Makedonya'nın sınırlarına doğru, eski surlarıyla dağ eteğine yerleşmiş bir Trakya şehridir. Edirne Vilayeti'nin, Gümülcine Sancağı'na bağlı bir kaza merkezidir. Selanik-İstanbul demiryolu hattı üzerinde, Gümülcine'ye 1.5, Selanik'e 9 ve Dedeğaç'a 3.5 saat uzaklıktadır. İskeçe bir karayolu ile Porto-Lagos Limanı'na (Karağaç İskelesi) bağlanır ki, bu yolculuk 2.5 saat çeker ve (Selanik Vilayeti, Drama Sancağı'na bağlı bir kaza merkezi olan) Porto-Lagos'tan hareket edilip, Sarışaban üzerinden

(yine Drama Sancağı'na bağlı bir kaza merkezi olan) Kavala'ya 9.5 saatte gidilir.

Rütbe'î Görevliler: Kaymakam Ferit Bey, Kaymakam Vekili Galip Bey, Ceza Reisi Nimetullah Efendi, Hâkim Ahmet Sami Efendi.

Yönetim ve Kilise Bölgesi: İskeçe Metropolitliği'nin merkezidir, Metropolit Saygıdeğer Yovakim'dir. İskeçe kilise bölgesi 15 köyü kapsamaktadır ki, bunlardan 5 tanesi İskeçe Kazası'nda, 2'si Gümülcine Sancağı'nda, Sarışaban ki, nüfusunun çoğu Türk'tür, Kavala'nın 4 köyü ve 3 köyüyle (Gümülcine Sancağı'na bağlı bir kaza merkezi olan) Ahıçelebi'dedir. Nüfusu 16.000'dir, bu nüfusun yarısı Türk ve kalanı Yunanlı, 550'si Bulgar (İskeçe'deki yabancıların çoğu tütün hasatı için gelenlerdir) ve 50-100 kadar Ermeni'dir.

Ürünler. Başlıca ve baskın ürünü, İskeçe'nin ünlü olan tütünü: Yaka'dır. İhraç edilen tütün 6.000.000.

Kiliseler ve Okullar: Kiliseler Yunan 6 tane, 7 din adamı. İskeçe'nin yakın çevresinde, "Kalamu", "Panagias" ve "Taksiarhon" isimli 3 manastır bulunmaktadır. Bulgar 1 tane küçük kilise (şapel), 1 din adamıyla.

Yunan Okulları Marzini tarafından kurulan ortaokul, 7 sınıflı, 9 erkek öğretmeni ve 350 öğrencisi var. Müdürü Piomos İ. Kız Okulu, 6 sınıflı, 8 bayan öğretmeni, 260 öğrencisi var. Müdür Riga Martha. Kreş, 4 tane, hepsinde 8 öğretmen ve 420 kreş çocuğu var.

Türk Okulları 8 tane küçük erkek ilkokulu, 1 tane Rüşdiye (ortaokul), 18 öğretmen, 450 öğrenci. Kız Okulu, 1 tane, 2 bayan öğretmen, 150 öğrenci.

Bulgar Okulu, 1 tane, 2 erkek ve 1 bayan öğretmen, erkek ve kız 44 öğrenci.

Kulüpler-Dernekler-Sendikalar

Yunan Dernekleri. "Müzik Eğitimi Derneği", "Hayırsever Kadınlar Derneği", Tütün İşçileri Derneği "Proodos", "Siyasi Bağ".

Kulüpler: İttihat ve Terakki Kulübü, Yunan Kulübü, Bulgar Kulübü.

Sendikalar: Bahçıvanların, Ayakkabıcıların, Terlikçilerin, Berberlerin, Kasapların.

Hastane: Belediye.

Hayat Sigortaları: "Amivea" Acentesi K. Bikas, "Anatoli" Acentesi G. Staliu, "Atlas", Andoniadis ve Apostolidis, "Viktoria tu Berolinu", Koskinis P., "Patriotik", Semtelos N. İ., "New York Life", Tr. Stalio, "Ekitabl" Acentesi g. Hekimoğlu, "Gresham" Acentesi N. Semtelos,

“Union de Paris” Acentesi İsak Daniel, “Friderikos Gulielmos”, Hekimoğlu Gr.

Deniz Sigortaları: London Coporation Acentesi Osmanlı Bankası, Royal Exchange Acentesi N. Kufudis.

Yangın Sigortaları: Avusturya Finiks Acentesi Tianos Avraam, Vorioretaniki ve Emborjki P. Lalazisis, Central Limited Acentesi Nikolaos Sgurof, Commercial Union Acentesi K. Hacıyeorgiadis, Excess Acentesi K. Hacıyeorgiadis, Foncier Acentesi K. Bikas Kardeşler, Guardian Acentesi N. İ. Semtelos, Law Car Acentesi Karolos İsandoru, London Lancashire Acentesi N. Kufudis, National Acentesi Daniil D., Ottomane Acentesi Banque Ottomane, Royal Acentesi İsandoru Kardeşler, Sun Temsilcisi Balaco Stefanos, Tergestis Acentesi M. Hasırcıoğlu, Union of London Acentesi İsandoru Kardeşler, Union de Paris Acentesi İsak Daniel, Western Acentesi G. Mavromihalis.

Kaza Sigortaları: La Polar Kaza Sigortası, Fransız Finiks Kaza ve Hayat Sigortası, The State Kaza Sigortası, G. Stañios.

Ticaret Odası: Başkan Mehmet Şükrü Efendi, Kâtip Hasan Efendi.

İskeçe Dışındaki Tütün Ticaret Evleri: Dresden-Değirmenciöğlü Oğulları, Dresden-Kıbrıs P. Ememfiencoğlu, Dresden-Zirini Kardeşler, Dresden D. Kudoğlu ve Ster Stalios, İstanbul-V. Muratis ve Ortakları, Odessa-Kleanthis Parashu, Dresden-Pervena Kardeşler, İstanbul V. Petridis, İskeçe'deki Temsilcisi D. H. Sevendis, İstanbul- Markos A. Potakaloğlu, İskeçe'deki Temsilcisi Ap. Papatianasiu, İstanbul- K. Triandafillidis, Temsilcisi K. Sarrafoğlu.

Tütün Rejisi: Müdür Merker, Muhasebeci Guiglia A., Teknik Müfettiş Radzivokoviç V., Başuzman Varda D., Veznedar Papazian, Ambar Memuru Nigobosian A., Avukat Aleksanian Stefes El., Aide Expert Morosat, Chef de la culture Kupelyan E., Tüketim Memuru Macolinis S.

Konsolosluklar: Yunanistan Temsilcisi Ath. Halkiopulos, Avusturya Muavin Konsolosu M. Hasırcıoğlu.

Bankalar: Osmanlı İmparatorluk Bankası Şubesi, Müdür Haralambidis Hristos, Muhasebeci Bragiottis E. Veznedar Papadakis M., Selanik Bankası Şubesi, Müdür D. Sakkis, Atina Bankası Şubesi, Müdür N. P. Kandiotis.

İSKEÇE'NİN İŞ ERBABI

Çarşı ve Antikacı: Manif Dimitrios.

Karbonatlı İçki Fabrikaları: Vartalis Zaharias (Limonata Gazoz).

Un Tüccarı: Allatini Kardeşler, Alevras Panag., Vala Kardeşler, Zotos Yeorg., Kiriazi Kardeşler, Bedis Nikolaos, Osmanlı Şirket-i Hayriye, Papayeorgiu Athan., Protopapas D. G. ve Ortakları.

Şoförler: Yavaş Mehmet, İzzet Bey, Kara Kolios, Küçük Thanasis, Kiriaku Yeorg., Nalbandis Kotas, Papadopulos Athan., Sinap Mehmet, Triandafillu Yeorg., Çiolakis Nikol., Feyzala Ağas.

Kömür Tüccarı: Dorta Kardeşler, Skurtas Dim.

Kargo Yollayanlar ve Alanlar: Tianu Avraam., Fotiadis Sevendis ve Ortakları.

İthalat-İhracat Evleri Temsilcileri: Kufidis K. Nikolaos, Konstantinidis ve Fotiadis, Papas V. Anastasios, Sevendis Fotiadis ve Ortakları, Semitelos N., Çantis A. ve Vasiliu A.

Fırıncılar: Anastasiu Themelis, Goçis Zois, Karabelias Vasil., Leçiu Apostolos, Manos Panag., Biçiu Anast., Osmanlı Şirketi Hayriye, Papazoğlu Kostas., Papavastasiu Gavriil, Spanos Spiros.

Mimarlar: Yeorgakis Stefanos, Kalfas Yoannis, Kalfas Kostas.

Parfümcüler: Antikas İ., Papayeorgiu K. Kardeşler.

Buhar Değirmeni: Nazi Bey.

Kitapçılar, Ciltçiler ve Kırtasiyeciler: Vatos İ. ve Gunaris K.

Süt Satanlar: Kuskunis D. S.

Deriler: Donidiam Mihran.

Avukatlar: Vasiliadis N., Vutiadis D., Kamil Efendi, Ragıp Efendi, Sıtkı Efendi, Hasan Efendi, Hüsamettin Efendi.

Bakkal Dükkânları: Vasiliu Anast., Neohoritis Anast. ve Çantis D., Osmanlı Şirketi, Semitelos N., Çantis A.

Yağ, Sabun, Susam Yağı, Un İthalat-İhracat: Abdullah Ahmet Kardeşler, Yağ Sabun, Eskici Osmanlı Şirketi, Harik Şirketi, Anonim Şirket, "Osmanlı Sanayi ve Ticaret", Ad. Alatani'ye ait Selanik'deki ilk buhar değirmeni, temsilcisi Karaleços D., Kopanos Antonis, Yağ, Manof Dimitrios, Un, Yel değirmeni sahibi., Parissis A., Yağ Sabun, Protopapas G. A. ve Ortakları, Dedeagaç'ta buhar değirmeni, İskeçe'de temsilcisi Ppaisangelu D., Stelios A. ve Stelios M., Un, Gümülçine'de, Çabarlis İ. ve P., Yağ Sabun.

Koloni Malları Tüccarı: Aleas Leonidas, Gavriil Konst., Yoannu Margaritis, Kapazoğlu Sotir., Karayianni Kardeşler, Karidis Mihail., Kesisis Aleksios ve Margaritis, Kursumcioğlu Kardeşler, Ladas Hristos

ve Oğulları, Lazasis Polihronis, Metaksas Athanasiu, Miliu Kardeşler, Mihaloğlu Kardeşler, Bratudis Gavriil, Papas Anast., Harçoğlu Vasil.

Konfeksiyon Tüccarı: Vurka Kardeşler, Karaleçios D., Levi Tavah., Edirne'deki Gueron et Gie Evi temsilcisi, Mitcikarski E., Papastergiu Kardeşler, Pelekis D.

Moda Giysiler Tüccarı: Vasiludis Lorencos, Karaleçios D., Lazari-dis Nik., Mithat Ahmet, Papastergiu Kardeşler, Pelekis D., Harsicioğlu E. G. ve Ortakları, Hilmi İbrahim.

Kumaş Tüccarı: Apostolidis ve Antoniadis, Vakiani Kardeşler, Vasiliadis Lorencos, Yeorgiadis K. H., Demircioğlu D., Ziartinidis Vasil, Theodoridu Kardeşler, İbrahim Hilmi, İsmail Hakkı, Kampi ve Koremizanas, Karagop Kardeşler, Kesisoğlu S., Lazaridis Nikolaos, Balıkçioğlu Athan., Basudis Mihail., Nikolaidis Yoannis, Papangelu Kardeşler, Papastergiu Kardeşler, Petru Gavriil, Siapian Artin., Serafimidis Simeon, Silveli Hacı Mehmet, Simonidis Hrisanthos, Tasiudis Sterios, Cianoğlu Hr., Corcoğlu Hr., Hasircioğlu Evr., Hasircioğlu Sot. ve Ortakları, Hekimoğlu Dim.

Simsarlar: Vasiliu Anast., İsidoridis ve Pandacis, Kufudis N., Papaevangelu Dim., Semitelos İ. N., Çantis Andreas.

Tüccar Terziler: Vugiukas ve Mercios, Vurka Kardeşler, Dudumis P., Emmanuil K., Evstathiadis Dim., Kiriakopulos Odissevs, Makmaon Nikolaos, Mertzu V., Mitcikaraki E., Panayiotopulos D., Papadopulos Lisimahos, Çorçolekis Yoannis, Hacıemmanuil K.

Ticari Bilgi Derleyen: Büro, Paranika Ang.

Lokantalar: Kiriazi Fotis, Papanastasiu Gavriil, Sgurof G., Hacinkolau Alekos.

Hububat Şirketleri: Zoidis K. İ. ve Oğulları, Osmanlı Şirketi Hayriye.

Pastaneler: Aleksiu Thomas, Papagavriil Konst., Rabidicopulos Apostolos, Stoyiannidis Yoan.

Bira Fabrikaları: Olimpos Bira, Temsilcisi Panayiotis Dimitriu.

Tiyatrolar: "Apollon".

Doktorlar: Andreu Nikolaos, Antoniu Athan., Belediye Tabibi Yahya Efendi, Karapeçis K., Maleçidis G., Papapetru D., Rusopulos Athan., Hekimoğlu G.

Yaprak Tütün Tüccarı: Agatoglidis K., Daniel İsak., Dermincioğlu Kardeşler, Dorta Kardeşler, Duka D. Dukas, Enfiectoğlu İ. Aleks., Enfi-

etcoğlu Ahil., Zirini Kardeşler, Zografu Sterios, İliadis İl., İsandoru Kardeşler, Kogemcioğlu Pandelis, Kudoğlu Anast., Kiriazis K. ve Damaskof, Lala Zisis Yeorgios, Lala Zisis Polihroni, Mehmet Paşa Şükrü, Murati V. ve Ortakları, Basiudi Kardeşler, Papanastasiu A., Papadopulos Aristidis, Parashu K., Ptridi K., Portokaloğlu M. A., Pervanas İ. ve Oğulları, Staliu Yerg., Staliu Sterios, Saracoğlu K., Hekimoğlu Dim.

Tütün Simsarları: Akatoglidis Stam., Yeorgiadis Vlasios, Papadopulos Arist., Sgurof Nikolaos, Hekimoğlu Dim.

Tütün Şirketleri: (The) American Tobacco et C-ie., Buchner-Baucevich F et Cie., (The) Commercial Comp. of Salonica Ld. Müdür Fertantes Viktor, M. Herzoc et C-ie., Kondoğlu D. P. ve Stalio, Mayer et C-ie N. Ld. Temsilci Müdür Ovadias S., Muratis V. ve Ortakları, Paidis İ. ve Ortakları.

Nalburiye: Athanasiu Metaksa, Karayiannis Kardeşler, Lada Hristos ve Oğlu, Lalla Zisis Kardeşler, Mihaoğlu Kardeşler, Stavropulos Kardeşler.

Kahvehaneler: Adrianupolitis Ster., Aristidu Thod., Gazi Them., Kaptan Yiannasis Mar., Katrancis Yeorg., Mavromattis Yeorg., Mavrudis Panag., Mersinas Vasil., Monu Yeorg., Mirningopulu Yeorg., Pastilas Stergiu, Serreos Dim., Stavru Nik., Hacı Pergaminiotis P., "Orea Thea", Yoan. Dimitriu.

Kiremitçiler: Keramaris Pavlos, Hristu Kardeşler.

Berberler: Aguridis Sterios, Antikas Yo., Apostolidis Evstr., Emmanuilidis Arist., Kapazoğlu Nik., Karayeorgiadis Yoan., Katrancis Yeorg., Kiriakidis Theod., Leonida Kiriakos, Maltuloğlu Stavros, Markoviç Hacı Yeorg., Mehmet Efendi, Tokmakoğlu Aleks.

Kasaplar: Guliamcis Stavros, Mavraniotis Kostas, Bradudis Yeorgios, Patazios Aleksios, Patazios Vasilios, Patazios Yeor., Patazios Nik., Patazios Periklis, Patazios Sterios, Patazios Tusios, Sfetakopulos Kon.

Aşçılar: Valanidis Konst., Vlesas Yoan., Mustafa Ağa., Nazif Ağa, Papastamatiu Dim., Topal Ağa.

Maden Ocakları: Mustakopulos Petros.

Dikiş Makineleri: Singer Makinelerinin İskeçe'deki Acentesi.

Değirmenciler: Vala Kardeşler, Zekas Stathis, Zeku Dim., Thoma Kardeşler.

Oteller: "Edirne" Oteli, "Rumeli" Büyük Oteli, "Büyük Otel", Foti Kriezi.

Kereste Tüccarı: Gancoğlu Sterios, Dimitriu Panag., Konstantinu P., Hasan Ağa.

Marangozlar: Yeorgulis Petros, Grizbaydis Stavros, Kritis Yeorgios, Papadopulos Arist., Papadopulos Panag., Samokovidis Stefanos.

Diş Hekimleri: Aslanidis Leon., Yoanidis G., Baris S.

Alkollü İçki Fabrikaları: Vardalis Dim., Vardalis Zaharias, Dimitriu Panag., Evstratiu Yeor., Evstratiu Theodoros, Karapanos Parthenios, Koemcoğlu Kiriakos, Salavrakas Vasil.

Silah Yapımevi, Silah Satanlar, Bıçak Yapımevi: Avdis ve Sait, Karaleçios D., Tipadis G. M. Ve Vasilios H.

Hanlar: Ahmet Ağa, Kapazoğlu Sotir., Lalazisis Kardeşler, Liapi Apostolu, Moshu Oğulları, Bika K., Triandafillu Yeorg., Hacı Ali Paşa.

Bakkallar: Abdullah Ahmet Kardeşler, Avramidis Meandros, Alatas Yoannis, Abdullah Efendi, Vasiliu Anast., Yeorgiadis Nikol., Damianu D., Damianu Hr., Dimitriu Tr., Emniyet Şirketi, Margaritis Yoan., Kaneçu Kardeşler, Kapazoğlu Sotir., Karayianni Kardeşler, Karidis Mih., Kesinis Aleks. Ve Margaritis M., Ladas Hr. ve Oğlu, Lalazisi Polih., Laskaris İ., Liapis Apostol., Liotis K., Liotu Stavros, Miliu Kardeşler, Mihaloğlu Kardeşler, Bratudis Gavriil, Neohoritis Athan., Nikolau Leandros, Osmanlı Şirketi, Papas Anast., Pashalis K., Süleyman Efendi, Stavropulos A., Stoyiannis Petru, Çiadis Andr., Harçoğlu Vasil., Hacı Mehmet, Hüseyin Karacanlis.

Alkollü İçki Bayileri: Aristidu Theodoros, Damianu D., Diamandi Theofilos, Kaptan Yeorgios, Karapanos Parthenios, Kehagioğlu Sterios, Kostopulos Sokratis, Maronitis Sterios, Murkas Hristos, Papastergiu Miços Petropulos, Sait, Saralikas Mih., Tavernaris Nestor.

Ayakkabı İmalatçıları: Karaçiolu Kardeşler, Moshu Neoklis., Moshu Sterios, Stadsu Themist., Çakiris Pandelis, Hacı Stergios.

Demirciler: Athanasiu Grigorios, Grigoriu Aristidis.

Susam Yağı Değirmenleri: Kesisi Aleks. ve Margaritu M., Lada Hristu ve Oğulları

İp Tüccarı: Akatoglidis K., Kufudis Nik., Stalios G. H.

Bankalar: "Atina", Müdür P. Kandiotis, "Osmanlı Bankası", Müdür D. Varlamidis, "Selanik", Müdür D. Siakis.

Bankacılar ve Sarraflar: Zoidis K., Kalevras G., Liaros Theoharis., Manof D., Bikas K. Kardeşler, Blacios Stefanos, Nikolau İ., Pandazi Pandazis, Semitelos N., Slitis G. ve Oğulları, Hasıcioğlu K.

Ayakkabıcılar: Vasiliu Diamandis, Kantarcis Konst., Kokkalakis P. Evang., Kopanos Milt., Marangos Aleks., Marku Aleks., Marmarinos P., Mihailidis Nikol., Moshu Oğlu., Pandelis Dim.

Eczaneler: Belediye Eczanesi, Yoannidu Yeorg., Maleçidis M., Mırsiu Viktor., Papayiannidis V., Rıfat Efendi, Snok K.

Fotoğrafçılar ve Ressamlar: Evangelidis Mihail.

Bakırcılar: Bakırcı Kardeşler.

Kuyumcu Dükkânları: Voskeritohian D., Kuyumcu Mih., Longu Anast., Buri Dim., Buri Nik., Sarkissian P., Sikaki Mih., Tega Anast.

Tuhafiye Tüccarı: Karayianni Kardeşler, Mihaloğlu Kardeşler, Blaçios S., Mihaloğlu G. Oğlu Çelatidis G., Hartudis B., Hasırcıoğlu Sotir. G. ve Ortakları

Saat Satıcıları ve Tamircileri: Kaloyiannidis Nik., Konstantinu Yoan., Mavriku Evripi., Moraitis Yoan.

TAŞOZ

Kavala'nın karşısına düşen Taşoz Adası'nın Kavala'ya uzaklığı, 12-18 mildir. Aşağı yukarı yuvarlak bir biçime sahip olan Taşoz'un uzunluğu 28, genişliği 30 mildir. Taşoz, Mısır Hidivi'ne bağlı özerk bir yönetime sahipken, dört sene önce sultan tarafından Drama Sancağı'na bağlı bir kaza merkezi [Selanik Vilayeti'ne bağlı bir sancaktır] yapılmıştır. Adada 9 köy bulunmaktadır. Köyler: 1) Panagian-Liman, merkez- 2) Potamia- 3) Theologos- 4) Kastron- 5) Maries- 6) Kakirahi- 7) Sotiros- 8) Kazaviti- 9) Vulgaro. Adanın kuzey doğusunda, denizden yüksekliği 1045 metreyi geçen bir dağ yükselmektedir. Merkez, Taşoz'un limanıdır ki, oradan haftada üç kez Kavala'ya sefer yapılmaktadır. Adada posta ve telgraf vardır. Dini açıdan Maronias Metropoliti'ne bağlıdır. Taşoz'un nüfusu 18.000 olup, tamamı Ortodoks Yunanlıdır. Tüm adada 24 tane kilise ve 40 din adamı vardır. Tüm köylerde 21 erkek öğretmen, 17 bayan öğretmen ve 2.000'in üstünde erkek ve kız öğrenci bulunmaktadır. Adanın değişik yerlerinde, çoğu antik dönemden beri işletilmekte olan maden ocakları bulunmaktadır. Özellikle Kakirahi Köyü'nde, Semadirek Adası'ndaki Antik Kinira'da da bulunan oksitten çok miktarda vardır. Alman ticaret evi Frederiku Speidel, Kastro Köyü'ne çok uzak olmayan Kalamina Maden Ocağı'nı, iki yıl öncesine kadar işletmiştir. Antik dönemden beri, adanın mermer taş ocakları ünlüdür. Roma ve daha sonra Bizans, *heykeller için mermeri* oradan sağlıyordu.

Ürünler: Zeytin, zeytinyağı, bal mumu.

İthalat: İnşaat kerestesi, yakacak odun, yağ, bal mumu, kaliteli bal, deri, ipek böceği kozası, meyve, sıvı katran ve özellikle istenen şeftali.

Ulaşım: Haftada iki kez, salı ve cumartesi, Taşoz ile Kavala arasında küçük vapurla düzenli olarak sefer yapılmaktadır.

PANAGİA-LİMAN (Adanın merkezi) karşısındaki adı geçen limana (Kavala) uzaklığı 1 saat 20 dakika olup, liman büyük ve güvenlidir. Anılmaya değer ören yerleri, arkeologlar tarafından ziyaret edilmektedir. Bunlardan biri, buharlı zeytinyağı imalathanesinin bulunduğu yerdedir.

LİMAN: Kaymakamlık ve adanın yöneticilerinin merkezidir: Belediye, Mahkemeler, Polis, Liman Başkanlığı, Gümrük, Ticaret Odası ve diğerleri. Posta ve Telgraf Merkezi, tüm köylerden mektup ve telgraflar kabul etmektedir.

Yönetici (Kaymakam) Nuri Efendi.

LAMPİRİ KARDEŞLER & ORTAKLARI

TAŞOZ'DA

KOMANDİT HİSSELİ ŞİRKET

TİCARET & SANAYİ

Buharlı Zeytinyağı Fabrikası Yeni Sistem

Zeytinyağı ve Kereste Sürekli Emanet Alınır

Değişik Maddelerin İhracatı

KAYNAKLAR

- Akbayar, Nuri, *Osmanlı Yer Adları Sözlüğü*, İstanbul, Aralık 2001.
- Berber, Engin, "Osmanlı Kentini Tanımada Kaynak Olarak Yunanca Takvim ve Rehberler", *Kebikeç*, 17, 2004, s.s. 41-72.
- Berber, Engin, "Yunan Kaynaklarında Kuşadası (1876-1923)", *Geçmişten Geleceğe Kuşadası Sempozyumu Bildirileri*, İzmir, 2001, s.s. 295-305.
- Binbaşı M. Nasrullah, Koağası M. Rüşdü, Mülazım M. Eşref, *Osmanlı Atlası XX. Yüzyıl Başları*, Hazırlayanlar: Rahmi Tekin, Yaşar Baş, İstanbul, Ekim 2003.
- Karacas, Leonidas ve Tuncay, Faruk, *Yunanca Türkçe Sözlük* (Ellino Turkiko Leksiko), Atina, 1994.

- Karpat, Kemal, *Osmanlı Nüfusu (1830-1914) Demografik ve Sosyal Özellikleri*, Çev. Bahar Tırnakçı, İstanbul, Nisan 2003.
- Kitsikis, Dimitri, *Yunan Propagandası*, İstanbul, (t.y), s.s.141-154.
- Yazım Kılavuzu*, Dil Derneği Yayınları, Ankara, Haziran 1990.
- Yeorgopapadaku, A. *Yeni Yunan Dilinin Büyük Sözlüğü* (To Megalo Leksiko tis Neoellinikis Glossas), 1987.
- Yunan Ulusunun Tarihi* (İstoria tu Elliniku Ethnus), IA, Atina, 1977.
- Yunanistan Rehberi / Sisam* Girit* Kıbrıs* ve Tüm Makedonya*, (Odigos tis Ellados / Samu* Kritis* Kipru ke Apsis tis Makedonias) Def'a 3, Kerkira, 1911.